

לקו"ש חי"ז ויקרא ד - מראי מקומות וציונים

שיעורים לעיון - הרב יוסף יצחק ליפסקער

<p>מראי מקומות העיקריים - המקורות בש"ס, מדרש ורמב"ם</p>	
<p>ויקרא ב, א וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה לַה' סֵלֶת יִהְיֶה קָרְבָנוּ וַיִּצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן וַנִּמֵן עָלֶיהָ לְבִנָּה:</p>	<p>1</p>
<p>נחמיה י, לה וְהַגּוֹרְלוֹת הַפְּלָנוּ עַל קָרְבַן הָעֲצִים הַפְּהֻנִים הַלְוִיִּם וְהָעֵם לְהִבְיֵא לְבֵית אֱלֹקֵינוּ לְבֵית אַבְתִּינּוּ לְעֵתִים מְזֻמָּנִים שָׁנָה בְּשָׁנָה לְבַעַר עַל מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹקֵינוּ כְּפֶתוּחַ בַּתּוֹרָה. רש"י קרבן העצים. תקרובת של עצי המערכה למזבח:</p>	<p>2</p>
<p>מנחות: סוגיא א קו, ב ופירש"י מתני' הרי עלי עצים, לא יפחות משני גזירין. גמ' תנו רבנן, קרבן (נפש כי תקריב קרבן מנחה) מלמד שמתנדבין עצים. וכמה, שני גזירין. וכן הוא אומר (דעצים איקרו קרבן) והגורלות הפלנו על קרבן העצים. רבי אומר, עצים קרבן הם, טעונין מלח וטעונין הגשה (בקרבן דרומית מערבית כמנחה). אמר רבא, ולדברי רבי עצים טעונין קמיצה (שמרסקן לעצים דקין עד שנוטל מהם מלא קומצו). אמר רב פפא, לדברי רבי עצים צריכין עצים (להסיקן בעצי הקדש כשאר קרבנות). כ, א-ב ופירש"י אילו נאמר קרבן במלח, שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו קרבן (שנאמר והגורלות הפלנו על קרבן העצים ודם איקרי קרבן שהוא עיקר כל הזבח), ת"ל מנחה. אמר מר, שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו קרבן. מאן שמעת ליה דאמר עצים איקרי קרבן, רבי, לרבי מבעיא בעו מלח, דתניא, קרבן (מנחה), מלמד שמתנדבין עצים. וכמה, שני גזירין. וכן הוא אומר (דעצים קרבן מקרו), והגורלות הפלנו על קרבן העצים (ולהכי נקט שני גזירין משום דחשיבי שראויין למזבח למערכה דלאחר שהיתה המערכה סדורה היו נותנים עליה ב' גזרי עצים כדילפינן מקראי פ"ג דמס' יומא – ע"פ שיטמ"ק אות ז). רבי אמר, עצים קרבן מנחה הן (תיבת מנחה נמחק – שיטמ"ק אות ד) וטעונין מלח וטעונין הגשה. ואמר רבא, לדברי רבי (דמקיש עצים למנחה) עצים טעונין קמיצה (המתנדב שני גזירין מבקע מלא קומצו קסמים דקים ונותן על המערכה ואח"כ נותן האחרים – ע"פ שיטמ"ק אות ט). וא"ר פפא, לדברי רבי עצים צריכין עצים (והמתנדב שני גזירין יביא עצים אחרים להסיקן – ע"פ שיטמ"ק שם). סמי מיכין עצים. שיטה מקובצת אות א: רבי כו'. ויש לה קדושת הגוף דאילו רבנן אין לה קדושת הגוף ויכול לפדותה אבל לרבי הוי קדושת הגוף ממש כמו מנחה.</p>	<p>3</p>

רבינו גרשום (קו, ב)

קרבן. אדם כי יקריב מכם קרבן: שמתנדב עצים. דאי קרו נמי קרבן. וקסבר ת"ק דאותן גזירין קריבין להכשר קרבנות על המערכה. ורבי לא אמר ב' גזירין וקאמר דנקטרין בפ"ע ולא להכשיר האברים שעל המערכה ולא קא יהיב בהו שיעורא כמה לייתי אבל מלא קומצו יקטיר וטעונה הגשה ומלח כשאר קרבנות. ושירי אותן עצים לכהנים:

פירוש המשניות להרמב"ם (קו, ב)

הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין כו'. אמר רחמנא אדם כי יקריב מכם קרבן ואמר עזרא ולקרבן העצים [בהוצאת קאפח: קרבן העצים] קרא אותו קרבן ע"כ אם יחייב עצמו בעצים למזבח נתחייב בהן כשאר הקרבנות. ואין פחות משני גזירין מפני שאי אפשר כל יום [פחות] משני גזירין להוסיפן על המזבח וא"א שיהא פחות מזה [בהוצאת קאפח: לפי שהכרחי להביא בכל יום שני גזירין נוספים על המזבח לא פחות מכך כו'] שנאמר וערכו ובער עליה הכהן עצים וערכו עצים על האש ומיעוט רבים בלשונינו שנים.

חידושי הרשב"א (כ, ב)

קרבן. פי' דכתיב ונפש כי תקריב מנחה ל"ה וי"מ דדריש ליה מאדם כי יקריב מכם קרבן, אבל מדמקיש ליה למנחה לומר שטעונין הגשה וקמיצה אלמא [כ]מנחה ארבייה קרא א"כ מקרא דמנחה קא אתי. וא"ת הא גופא מנא לך, וי"ל דאע"ג דנוכל לרבותו משני הפסוקים יש להקישו קודם למנחה, דזה וזה גדולי קרקע וזה וזה דבר יבש, מלהקישו לבעלי חיים ומיני דמים, ועוד שאין לרבותו לדין מיני דמים שאין לעשות בו דיניהם כגון ד' עבודות הזבח, אבל דיני מנחה יכולים לעשות בו כדמפרש ואזיל. פי' [אוצ"ל: אחר], דקרבן מנחה אייתר לדרשא דמצי למכתב נפש כי תקריב מנחה ומדכתב קרבן ש"מ לרבות קרבן אחר שאינו מפורש בהדיא ולכך מרבינן נמי עצים שנקראו קרבן במקום אחר לדין מנחה, אבל אדם כי יקריב קרבן לא מייתר, ומהאי טעמא י"ל דאפי' לת"ק דרבי דלא מקיש ליה למנחה ודלא מרבה ליה אלא לנדבה דמקרא דקרבן מנחה מתרבה כדפרישית.

תוספות (כ, ב)

מלמד שמתנדבים עצים כו'. הא דפליגי הכא רבי ורבנן דלרבנן נדבה ולרבי קרבן גמור, היינו כשאמר הרי עלי שני גזירי עצים אלו למזבח, כדתניא בתוספתא דשקלים, האומר הרי עלי עצים, מביא דמי שני גזירי עצים ונותן לשופר, ולוקחין כהנים בהן עצים ומקריבין אותן על גבי המזבח, וניאותים מהן ואין מועלין בהן ואם הקריבין בחוץ פטור, ואם אמר הרי עלי שני גזירי עצים אלו למזבח, כהן מקבלן הימנו ומקריבין לגבי מזבח, ואין ניאותין בהם אבל מועלין בהם, ואם הקריבין בחוץ חייב, דברי רבי, וחכמים אומרים, אם הקריבין בחוץ פטור, ואלו ואלו נופלין בלשכת דיר העצים. ואם תאמר, אמאי קאמר מאן שמעת ליה דאמר עצים קרבן רבי היא, והא לרבנן נמי איקרו קרבן ולא בעו מליחה. וי"ל, דמדקאמר עצים ודם, משמע ליה דחשיבי קרבן גמור כדם, והיינו כרבי.

לדברי רבי עצים טעונין קמיצה. ואם תאמר, מ"ש דרבי מקיש עצים למנחה יותר מלשאר קרבנות. ויש לומר, דהאי קרבן דמרבי מינה עצים, מקרבן דגבי מנחה דריש לה בתורת כהנים. וא"ת, מנלן דמקשינן למנחה דנקמצת, האיכא מנחות טובא דאינן נקמצות. ויש לומר, דלגבי מנחה הנקמצת כתיב ונפש כי תקריב קרבן מנחה. ואם תאמר, ומה קמיצה שייך בעצים, הא אין בהם שיריים וכולן נשרפין. ויש לומר, דאשכחן כי האי גוונא בריש ואלו מנחות, לר' שמעון דמנחת חוטא של כהנים נקמצת, הקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן, והוא הדין כאן עצים.

תורת כהנים פרשתא ח, ג-ז

4

"קרבן מנחה", מלמד שהיחיד מתנדב לבונה. . מכמה, לא יפחות מקומץ. ומנין שהיחיד מתנדב יין. . תלמוד לומר "קרבן" מלמד שהיחיד מתנדב יין. מכמה, לא יפחות משלשת לוגין. ומנין שהיחיד מתנדב שמן. . תלמוד לומר "קרבן". . ומנין שהיחיד מתנדב עצים, תלמוד לומר "קרבן" מלמד שהיחיד מתנדב עצים. מכמה, לא יפחות משני גזירין.

ראב"ד

קרבן מלמד שמתנדבין עצים. מפ' במנחות פ' בתרא (שם) דעצים נמי איקרו קרבן, דכתיב והגורלות הפלנו על קרבן העצים:

וכמה שני גזירין. שלא מצינו מערכת עצים פחות משני גזירין, דכתיב וערכו עצים וכו', וכתוב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר.

ולדעת רבנן, הבאין בפני עצמן ילפינן להו מעצים הבאים עם הזבח, ואין טעונין לא מלח ולא הגשה ולא קמיצה. ובתוספתא פליג רבי על רבנן [ואמר עצים קרבן הם וטעונין מלח וטעונין הגשה וטעונין קמיצה וטעונין עצים כמנחה. ונ"ל דלא פליג רבין על השאר אלא אעצים בלחוד מאי טעמא משום דהנך כולהו לא איקרו קרבן, אלא שמצינו אותם קרבין עם הקרבנות, ומשום הכי ילפינן להו הנך דבאין בפני עצמן מהנהו דבאים עם הקרבן לכל דבר, כי המתנדב לבונה כולה לאישים והמתנדב יין כולו לספלים והמתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין, והכי איתא בזבחים בפ' כל התדיר (צא:). אבל עצים דאינהו גופייהו איקרו קרבן, כיון דכתיב במנחה קרבן מנחה לעצים שהם באים בפני עצמן (מקרבן) [כקרבן], מקשים קרבן עצים למנחה לכל דבר:

ר"ש משאנץ

קרבן. יתירא הוא, דהוי ליה למיכתב כי תקריב מנחה, וכתב קרבן מנחה:

מלמד שהיחיד מתנדב לבונה. כדתניא בפרק אחרון דמנחות [קו:]: האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מן הקומץ, המתנדב מנחה מביא קומץ לבונה. והכל נקרא קרבן, לבונה יין ושמן. והתם קאמר רבי אפילו עצים נקראו קרבן והוצרך להביא מנא לן שנקראו קרבן אבל על שאר דברים לא הוצרך להביא קרא דודאי קרי להו קרבן.

ולא יפחות משני גזירין. מיירי בה בהקומץ רבה [כ:]: ובפ' בתרא דמנחות [קו:]. ובשקלים [פ"ו] קאמר האומר הרי עלי עץ מביא גוזר, א"ר אלעזר מתני' אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו, דתנינן שנים בידם שני גזירין בפרק ב' דיומא [כו:]:

קרבן אהרן

תלמוד לומר קרבן. ועצים נקראו קרבן דכתיב והגורלות הפלנו על קרבן העצים:

לא יפחות משני גזירין. ב' בקעיות גדולות שלא מצינו מערכת עצים פחות משני גזירין דכתיב וערכו עצים וכתוב ובער עליה הכהן עצים בבקר וגו' והכי אמרינן ביומא פ"ג:

ובגמ' דמנחות פ"ג ופי"ד פליגי רבי ורבנן, דלרבנן קרבן עצים הבאה בפני עצמו ילפינן להו מעצים הבאים עם הזבח, ואינן טעונים לא מלח ולא הגשה ולא קמיצה ולרבי ילפינן להו ממנחה וטעונין מלח וטעונין הגשה בקרבן דרומית מערבית כמנחה וטעונין קמיצה שמרסק אותם לעצים דקים עד שנוטל מהם מלא קומצו ואע"ג דאין קמיצה שייך בהם דהא כולם נשרפים ואין בהם שיריים מצינו כה"ג דריש ואלו מנחות לר"ש דמנחת חוטא של כהנת נקמצת והקומץ קרב לעצמו ושיריים קרבין לעצמן והוא הדין כאן עצים לרבי עצים טעונים קמיצה וצריכים עצים להסיקן בעצי הקדש כשאר קרבנות. והאי דדמי ליה למנחה יותר מכל שאר הקרבנות משום דיליף ליה מקרבן יתרא דכתיב גבי מנחה והיינו קרבן מנחה כמ"ש ומשום הכי מקשינן ליה למנחה הנקמצת אע"ג דאיכא מנחות טובא שאינן נקמצות משום דלגבי מנחה הנקמצת כתיב. והאי דלא פליג רבי אכולהו אלא על עצים לחוד, הוא משום דהנך כולהו לא אקרו קרבן לחודייהו ולא ילפינן להו שאדם מגדבן אלא משום דקריבים עם הקרבנות ולזה מודה רבי דילפינן להו להנך הבאים בפני עצמן מהנהו דבאים עם הקרבן לכל דבר כי המתנדב לבונה כלה לאישים והמתנדב יין כולו לספלים והמתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלים אבל עצים דהנהו גופייהו אקרו קרבן וכתוב גבי מנחה לא ילפינן להו מעצים הבאים עם הזבח, אלא מהמנחה, ואקשינן קרבן עצים למנחה לכל דבר.

הסוגיות בתענית

5

כו, א

זמן עצי כהנים והעם תשעה

כח, א

ת"ר למה הוצרכו לומר זמן עצי כהנים והעם אמרו כשעלו בני הגולה לא מצאו עצים בלשכה ועמדו אלו והתנדבו משלהם וכך התנו נביאים שביניהן שאפי' לשכה מלאה עצים יהיו אלו מתנדבין משלהן שנאמר והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהנים הלויים והעם להביא לבית אלקינו לבית אבותינו לעתים מזומנים שנה בשנה לבער על מזבח ה' אלקינו ככתוב בתורה:

רש"י

זמן עצי כהנים והעם. שמתנדבים עצים: תשעה. באלו הט' זמנים היו הכהנים והעם מתנדבים להביא עצים והיו מקריבין קרבן אותו היום ואפילו היו עצים הרבה למערכה היו אלו מתנדבין ומקריבין באלו תשעה זמנים:

רש"י (מגילה ה, א)

זמן עצי כהנים והעם. האמור במס' תענית שהיו משפחות של ישראל שקבוע [ברש"י על הרי"ף: שקבעו] להם ימים בכל שנה להביא עצים למקדש לצורך המערכה ומביאין קרבן עצים עמהן [ברש"י על הרי"ף: פי' כשהיו מביאין העצים היו מביאין קרבן בנדבה מתוך שמחת הבאת עצים. וזמן של אותו קרבן שהיו מביאים הכהנים והעם, אם חל להיות בשבת דא"א להקריבו בו ביום דאין קרבן דוחה שבת אלא של חובת היום ושל צבור, יצא זה דנדבה הוא ושל יחידים, וכשמביאין אותו אין מקדימין להקריבו מע"ש אלא מאחרין עד אחר השבת]

פירוש המשניות להרמב"ם

ועיקר קרבן העצים הזה, כי המשפחות המנויות היו קובעות להם לכל משפחה ומשפחה יום ידוע להביא להם עצים לאש המערכה באלו הזמנים הידועים, וביום שהיה יומם הידוע היו מקריבין קרבנות נדבה, וזהו קרבן העצים והעתים המזומנים הכתובים בעזרא.

מאירי (כו, ב)

קרבן עצים הוא שאמרו בירושלמי שקלים פ"ד ה"א שכשעלו מן הגולה ולא מצאו עצים בלשכת דיר העצים עמדו קצת משפחות והתנדבו משל עצמן ומסרום לצבור וקברו מהם קרבן צבור והתנו עמהם ועם נביאים שביניהם שאפילו לשכה מלאה עצים יהיו הם מביאים ופי' בתלמוד המערב שבפרק זה שיהיו מקריבים משלהם תחלה והיה להם זמן ידוע לצאת לייערים להביא עצים למערכה ומקריבים בו ביום עולת נדבה ונקרא קרבן עצים והיה להם כיום טוב ואסורים בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה. . וגדולי הרבנים פי' קרבן עצים בדרך אחרת שאינה מתישבת כמו שכתבנו בפירושינו.

ר"י מלוניל

וקרבן העצים י"ל שאותן המתנדבים להביא עצים למערכה היו רגילין להביא קרבן בהמה בו ביום מרוב שמחתם במצות [במלאכת שלמה תענית פ"ד מ"ד נוסף: וי"ל שלא היו מקריבין קרבן בהמה אבל לפי שכל ישראל מחבבין את המצות ומכבדים העוסקים במצוה כדאמרי' בעלי אומניות אינם רשאים לעמוד בפני ת"ח ומפני המביאין בכורים עומדים ה"נ כל עם ירושלים וכל הכהנים היו יוצאים לקראתם ולא היו זריזין למהר בעבודות אותו היום].

ריטב"א

וי"א שהיו מבערי' במזבח בפני עצמו מן העצים שהתרכו [בהגהות כור לזהב: שהתנדבו] וזה היה קרבן העצים וכן אמר במסכ' תמיד ששני גזירין היו קרבין עם תמיד של בין הערבים וזה מוכיח כי קרבן עצים ממש הוא ולא שאר קרבנות שהיו מביאין באותו יום כדעת קצת רבותינו ז"ל. ועדיין יש בו שאלה גדולה שהרי קרבן עצי' זה אינו של כל ישראל אלא של אותן משפחות שהיה יום שלהם ואם כן מה עסק יש בזה לאנשי מעמד וצריכים אנו ללמוד כדברי הראב"ד ז"ל שאין קרבן עצים דוחה מערכה לכל אנשי מעמד אלא לאותן שהם מאותן המתנדבין באותו היום בלבד שאין קרבן עצים י"ט (אלא) לכל א' וא' ביומו וכן אמר בפ"ק אני מבני סנאב בן בנימן והתענינו ולא השלמנוהו מפני שי"ט שלנו היה.

גבורת ארי

והריטב"א כתב, יש מפרשים שהיו מבערין במזבח בפ"ע מן העצים שהתנדבו וזה היה קרבן עצים, וכן אמרינן במס' תמיד ששני גזירין היו קריבין עם תמיד של בין הערבים וזה יוכיח כי קרבן עצים ממש הוא ולא שאר קרבנות שהיו

מביאים באותו היום כדעת קצת רבותינו. ואיני יודע מאי קאמר, הא שני גיזרי עצים חובה הן לתמידים של שחר בכהן אחד ושל בין הערבים בשני כהנים ונפקא ליה מקרא בפרק ב' דיומא מובער וערכו מדשני קרא בלישנא וכולה מילתא כדאיתא התם אלמא מן התורה חובה לתמיד הן באים, והכי נמי מוכח להדיא בפרק י' דמנחות דאמר רבי יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמה טעון נסכים שאם אי אתה אומר כן פסלתו כו' מתקיף לה כו' ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירי עצים שאם אי אתה אומר כן פסלתו וקאמר אביי אין הכי נמי וחדא מינייהו נקט שמע מינה שני גזירי עצים חובה לתמידין באים מן התורה, ואי נדבה בעלמא מתקנת חכמים הם מה ס"ד לפסול בלא גזירין. אלא ודאי כדפירש רש"י עיקר שהיו מביאים עם העצים שהתנדבו לצורך המערכה קרבן נדבה. ומכל מקום לא נתברר לי איזה קרבן היו מביאים עמו אי עולה או שלמים או עולת העוף או מנחה או מנחת נסכים שבאה נדבה כדאמרינן בפרק ט' דזבחים, או שמא אפילו עצים הביאו לנדבה דמיקרו קרבן וטעונין קמיצה והגשה וצריכין עצים כדאמרינן בפרק י"ג דמנחות קרבן מלמד שמתנדבין עצים כו'.

יב, א

תא שמע דא"ר אליעזר (בן) צדוק אני מבני בניו של סנאב בן בנימין ופעם אחת חל ט' באב להיות בשבת ודחינוהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שיו"ט שלנו הוא

רש"י

שיום טוב שלנו היה. כדלקמן בשלשה פרקים, זמן עצי כהנים והעם כו' . . שעל ידי מעשה קבעו להן חכמים להתנדב עצים ולהביא למערכה וכשמגיע זמנו מביאין אותן ומדליקין אותן על גבי המזבח אע"פ שהיו שם שאר עצים הרבה משא"כ בשאר מתנדבי עצים דאין מבערין אותן בזמן שיש עצים אחרים. במסכת מנחות אמרינן המתנדב עצים לא יפחות משני גזירין ועצים טעונין קמיצה טעונים הגשה כו'.

גבורת ארי

דאמר ר' אליעזר ברבי צדוק וכו' מפני שיו"ט שלנו הוא. קשה לי הא יו"ט דקרבן עצים אינו אלא מדרבנן איך דחי לתענית תשעה באב דהוי מדברי קבלה דחשיב בפ"ק דר"ה כדברי תורה לענין איסור לפנייהם ולאחרייהם דאינו צריך חיזוק. מיהו בהא דבחל ת"ב בשבת הא דמתענין אחר שבת אינו אלא מדרבנן דמן הדין הואיל ונדחה ידחה לגמרי כדאמרינן בפ"ק דמגילה דמהאי טעמא ביקש רבי לעקור לת"ב שחל בשבת ונדחה לאחר שבת, ואע"ג דאמרינן התם דלא הודו לו היינו מדרבנן בעלמא וכיון שכן יו"ט דדבריהם דוחה אותו.

תוספתא תענית פ"ג, ה

6

מה ראו זמן עצי כהנים והעם לימנות [שכשעלו] בני הגולה לא מצאו עצים בלשכה [ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן ומסרו לצבור וכן התנדבו עמהן הנביאים שאפילו לשכה מלאה עצים ואפילו עצים משל צבור ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן לא יהא קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה] שנאמר והגורלות הפלנו על קרבן עצים [ואומר כי עזרא הכין לבבו וגו']

חסדי דוד

ובגמ' לא קאמר ומסרו לצבור, אבל נראה דמוכרח הוא, שהרי לצורך קרבנות צבור היו.

ירושלמי שקלים פ"ד ה"א. תענית פ"ד ה"ד. מגילה פ"א ה"ד

7

מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלשכה ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום [ומכרום] לצבור וקרבו [ונקרבו] מהן קרבנות ציבור והתנו עמהן נביאים שביניהן שאפי' לשכה מליאה עצים ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה אמר רבי אחא דרבי יוסה היא דרבי יוסה אומר אף הרוצה מתנדב שומר חנם ר' יוסי בשם רבי אילא דברי הכל היא מה פליגין בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה [מן] קרבן יחיד לקרבן ציבור . . מתניתא פליגא על רבי יוסי אותן הימים נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת

קרבן רבי יוסי אומר אינן נוהגין אלא בשעת קרבן ועוד מן הדא דתניא אמר רבי אליעזר בי רבי צדוק אנו היינו מבני סנאה בן בנימין וחל תשעה באב להיות בשבת ודחינו אותו למוצאי שבת והיינו מתעניין ולא משלימין.

קרבן העדה (שקלים)

מה ראו וכו'. אמתני' דפ"ד דתענית קאי דתנן התם זמן עצי כהנים והעם תשעה וקשיא ליה מה ראו להימנות הא אפי' כל יחיד יכול לנדב עצים כדתנן לקמן פ"ו.

אבל במכשירי קרבן. כגון עצים לקרבנות כו'.

ה"ג מתני' מסייעא לר' יוסי. וה"פ מהך ברייתא דמגילת תענית מוכח כדאמר ר' יוסי בשם ר' אילא דד"ה היא:

בשעת הקרבן. בזמן שבהמ"ק קיים:

רי"א אין נוהגין אלא בשעת הקרבן. ש"מ [במגילה: הרי מפורש] דרבנן דפליגי עליה דר"י סוברים דנוהג אפילו שלא בשעת הקרבן ופשיטא שמודים שהיו זמנים להבאת העצים וכמתניתין דתענית:

והיינו מתעניין ולא משלימין. מפני שי"ט שלהן היה שבני סנאה בן בנימין הקריבו עצים בעשרה באב כדתנן בתענית פ"ד וזה היה ודאי אחר החרבן דבזמן הבית אין צום בט"ב ואס"ד דלא היו העצים אלו אלא לצורך קרבנות יחיד ודינו כקרבן יחיד למה יהיה להן י"ט אף שלא בשעת קרבן בשלמא בשעת קרבן ניחא דאף יחיד שמביא קרבן הוה ליה כי"ט כדאמרין בריש פ' מקום שנהגו אלא לאחר החרבן מאי טעמא אלא ודאי דאף לקרבנות ציבור התנדבו אלו ונשאר הי"ט לדורות ומסתמא לא פליגי רבנן דמתני' עליה דראב"ז דקי"ל מעשה רב:

פני משה (שקלים)

מתניתא. תוספתא דתענית שם פליגא על רבי יוסי אמורא דקאמר בשם ר' אילא ד"ה היא ומחלק בין גופו של קרבן ומכשירי קרבן ולדידיה עצי המערכה מכשירי קרבן קרי להו והא בתוספתא לא משמע הכי דתנינן התם על זמן עצי הכהנים והעם דקחשיב שם אותן ימים אסורין בהספד ובתענית בין משחרב הבית בין עד שלא חרב הבית והיינו נמי כדגריס הכא בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן ור' יוסי פליג שם וס"ל דאינן נוהגין להיות כי"ט אלא בשעת הקרבן ומשחרב הבית מותרין בהספד ותענית מפני שאבל הוא להם קתני מיהת דבשעת הקרבן לכ"ע היו נוהגין בהן כי"ט ואי אמרת אינן חשובין אלא כמכשירי קרבן ואינן כגופו של קרבן מפני מה היו נוהגים באותן הימים להחזיקן כי"ט דלא אמרו כך אלא בקרבן בלבד וכדאמרי' לעיל ריש פרק מקום שנהגו אינו בדין שתהא עסוק במלאכתך וקרבנך קרב ולא שמענו זה במכשירי קרבן.

ועוד. דטפי קשיא מן הדא דמסיים התם בתוספת' ראייה לדברי חכמים ודלא כרבי יוסי דברייתא דאמר ר"א ברבי צדוק אנו היינו מבני סנאה בן בנימין שהיה זמן העצים שלהן בעשרה באב כדתנינן שם ופעם אחת חל ט"ב להיות בשבת ונדחה התענית למוצאי שבת למחר והיינו מתעניין ולא משלימין מפני שי"ט שלהן הוא וזהו כחכמים דהתם שאף משחרב הבית והיו מתעניין בט"ב אעפ"כ היו מחזיקין ליי"ט שלהן ומקילין שלא להשלים התענית בעשרה בו ואי כמכשירי קרבן בלבד הן לא היו מקילין כל כך בתענית זה אע"פ שנדחה הוא והיינו פליגא על רבי יוסי בשם רבי אילא וכדאמרן.

תקלין חדתי (שקלים)

ה"ג מתניתא פליגא על רבי אחא.

והתענינו ולא כו'. ובבבלי שם מסיים מפני שיו"ט שלנו היה והתם רבנן הוא דאמרי לה דפליגי אר' יוסי וראב"ז בשטת רבנן קאמר לה דס"ל אף שלא בזמן קרבן דהא איהו היה לאחר החרובן מדהזכיר צום ט"ב ולרבי אחא הא לא היה לרבנן קרבן יחיד דעצים דאיהו לא מחלק בין מכשירין לגופו של קרבן. ובברייתא מוכח דהיה קרבן עצים דיחידים כדקאמר ראב"ז אנו היינו כו' החזיקו אותו יום טוב דקרבן עצים דיחידים שלהם ליו"ט.

שירי קרבן (שקלים)

כתב המגיה במשנה למלך פ"ד וצ"ל דהירושלמי פליג אש"ס דילן דבהדיא אמרינן בפרק הקומץ רבה דף כ ע"ב דתניא קרבן מלמד שמתנדבים עצים וכן הוא במנחות דף קו ע"ב. ושמא הירושלמי דרש ליה ליתורא דקרבן לדרשא אחריתי ומש"ה אוקמה למתני' דעצים כר"י. אך קשה דהתם מייתי מקרא מלא בנחמיה דכתיב והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהנים והלויים להביא לבית אלקינו עכ"ל. ובאמת לפום ריהטא תימא גדולה היא, אבל לפי מה שפירשתי בקונטרס לק"מ, דרבמן מוקמי להאי קרא שהם לא התנדבו עצים אלא לצורך קרבנות יחיד, אבל לצורך קרבנות ציבור לא, דאין קרבן יחיד משתנה לקרבן ציבור.

רידב"ז (מגילה)

מתניתא פליגא על ר' יוסי אותן הימים נוהגין. גי' הגר"א ז"ל במס' שקלים פ"ד מתניתא פליגא על רב אחא אותן הימים נוהגין בין בשעת קרבן פי' אותן הימים דעצים דאסורין בהספד ותענית, ר"י אומר אין נוהגין אלא בשעת הקרבן לבה, אלמא דאף חכמים ס"ל כר"י בזמן עצי כהנים. ועוד מן הדא דתניא אראב"צ אנו היינו מבני סנאה בן בנימין כו' הגר"א ז"ל לא גרס ועוד מן הדא דתניא דהוא סיומא דברייתא וברייתא אחת היא. ולפי הגירסא שלפנינו י"ל דב' ברייתות הן ג"כ דבמס' ר"ה דף י"ט מובא הך ברייתא בלשון אחרת מלשון הברייתא שכאן וכן בתוספתא פ"ד דמס' תענית מובא כל הברייתא עם הסיפא אראב"צ ומובא ג"כ בלשון אחרת וי"ל דהן ב' ברייתות ג"כ.

הגהות הגרי"מ (מגילה)

מתניתא פליגא על ר' יוסה אותן הימים. נ"ב גירסת הספר עיקר [ע"י ברידב"ז] והיא שנה ומשולשת ג"כ בשקלים ותענית. וה"פ ע"כ טעמא דרבנן דמתניתא דהעצים נשתנו לקרבן ציבור ונשאר היו"ט לדורות, ור"י ס"ל דאף שהם מכשירים [לקרבן] אעפ"כ לא נשתנו לקרבן צבור שאין אדם מתנדב ש"ח והוי רק קרבן יחיד, לכן ס"ל דאינן נוהגין אלא בשעת קרבן.

טוב ירושלים (מגילה)

מתניתא פליגא על ר' יוסי כו'. ר"ל דלדברי ר"י דמשני דמתני' כרבנן א"כ משמע דעצים ה"ל רק מכשירי קרבן וא"כ מאי כולי האי דינהגו גם בזה"ז ומה יו"ט הוא. וגם ממ"ש ראב"צ בזה"ז דיו"ט שלנו הוא ומאי כולי האי, ובע"כ דקרבן גמור הוא וכדס"ל לרבי במנחות כ' א' דקרבן גמור הוא, וא"כ מתני' כו' יוסי דמשתנה מיחיד לציבור.

8

רמב"ם

הל' כלי המקדש פ"ו ה"ט-י

ומהו קרבן העצים זמן קבוע היה למשפחות משפחות לצאת ליערים להביא עצים למערכה ויום שיגיע לבני משפחה זו להביא העצים היו מקריבין עולות נדבה וזהו קרבן העצים והיה להם כמו יו"ט ואסורין בו בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה ודבר זה מנהג.

אפילו יחיד שהתנדב עצים או גזרים במערכה אסור באותו היום בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה ודבר זה מנהג.

משנה למלך

ומהו קרבן העצים וכו' ויום שיגיע לבני משפחה זו וכו'. אפי' יחיד שהתנדב עצים או גזרים במערכה וכו'. ואני מסתפק בזה אם המנהג הזה משעה שהתנדב אותם נאסר בהספד כו' אף קודם שיעלה אותם למזבח ומפשט דברי רבינו הכי מוכח מדלא קאמר אפילו יחיד שהעלה עצים ונקט הדין בנדבה ולא בנדר משום דבנדבה הרי התפיס אותם בקדושה ומש"ה נהגו לעשות אותו י"ט אבל בנדר אין כאן שום מעשה כלל עד שיביאם ליד הגזבר.

ומ"מ הדבר קשה בעיני דמשום הנדבה יעשו אותו י"ט דבשלמא בהקטרה מצינו כיוצא בזה דהא קי"ל דערב פסח אסור במלאכה מדינא לפי שהוא זמן שמקטירים כל ישראל את קרבנותיהם וראיתי לתוס' ריש פ"ד דפסחים (דף נ') שכתבו בשם הירושלמי דאף יחיד ביום שמביא קרבן אסור במלאכה והקשו בירושלמי א"כ ערב פסח יהא אסור כל היום כמו יחיד שמביא קרבן ומפרש התם משום דראוי להקריב משחרית אבל פסח אינו יכול להקריבו אלא אחר חצות ע"כ. ותו אמרינן התם בירושלמי רבי אבהו בעי אמר הרי עלי עולה משש שעות ולמעלן מותר לעשות מלאכה משש שעות ולמטן

אמר ר"י פסח שהקריבו בשחרית אינו פסח עולה שהקריבו בשחרית עולה היא ע"כ. הרי מכל זה מבואר שמה שהיו עושים י"ט הוא בשביל ההקרבה.

ואולי נאמר שדברי רבינו לאו דוקא ומ"ש אפי' יחיד שהתנדב רוצה לומר שהתנדב והעלה על גבי המזבח וכל עצמו של רבינו לא בא ללמדנו אלא דאפי' עצים חשיבי קרבן וכדאמרין בפרק הקומץ רבה (דף כ') ומש"ה אסור בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה וכל שכן המקריב קרבן ממש.

ונראה דקרבן העצים שהיה להם כמו י"ט לא היה הטעם משום שהיו מתנדבים להביא עצים אלא מפני שהיו מקריבים אותו היום עולות נדבה וכמ"ש רבינו ומש"ה היה להם כמו י"ט אבל מטעמא דהיו מתנדבים להביא עצים לא היה נעשה להם י"ט מתרי טעמי, חדא שהרי כבר כתבנו שהעיקר הוא ההקרבה ואלו שהיו יוצאים ליערים להביא עצים מאן אמר לן שבאותו היום היו מביאים אותם ומעלים אותם על המערכה, ועוד דאף דנימא שבאותו היום עצמו היו מביאים העצים ומעלים אותם על המזבח אפ"ה לא יתחייב משום זה לעשותו י"ט דאלת"ה א"כ כל יום ויום שהיו מעלים מאותם העצים יעשו אותו י"ט וזה לא אמרה אדם מעולם.

וטעמא דמילתא אף דקי"ל דיחיד המעלה עצים חשיב כמו קרבן דעושה אותו היום כמו י"ט הכא שאני משום דע"כ אלו שהיו מתנדבים להביא עצים למערכה ע"כ מיירי שהיו מוסרים אותם לציבור דאי לא לא מהני לפי שכמו שהתמידין צריכים שיהיו משל ציבור הכי נמי עצים שהרי אפי' יחיד שהתנדב להביא קרבן צריך שהעצים יבאו משל ציבור וכדאיתא בפרק הקומץ רבה (דף כ"א וכ"ב).

ואף שבתלמודא דידן פ"ד דתעניות (דף כ"ח) כשהביאו ברייתא זו דזמן עצי כהנים לא הוזכר שם שהיו מוסרים אותו לציבור אלא אמרו סתמא ועמדו אלו והתנדבו משלהם מ"מ הדבר מוכרח מצד עצמו שהיו מוסרים אותה לציבור ובירושלמי ריש פ"ד דשקלים ובפ"ד דתעניות הלכה ו' הביאו ברייתא זו ואמרו בפירוש ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לציבור ע"כ. ועוד היה רוצה רבי אחא שם לומר דברייתא זו דקתני דמהני מסירה לציבור רבי יוסי היא דאית ליה אף הרוצה מתנדב שומר חנם אבל חכמים דפליגי התם הכא נמי לא מהני וכבר הובא מחלוקת זה דרבי יוסי וחכמים סוף פ"ב דמציעא ותירצו בירושלמי דע"כ לא נחלקו רבי יוסי וחכמים אלא בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן ציבור ע"כ ומ"מ לכ"ע בעינן מסירה לציבור וכמ"ש רבינו בפ"ח מהלכות כלי המקדש דין ז' וז"ל וכן כלי שרת ועצי המערכה שמסרן יחיד לציבור הרי הן כשרים ע"כ הרי דלכ"ע בלתי מסירה לציבור לא מהני ומה שיש לשאת ולתת בדינים אלו כבר הארכתי בספר רביעי סימן ס"ד (תמצאנו בהלכות שקלים יע"ש באורך).

וא"כ כיון שהיו מוסרים אותם לציבור נמצא דבשעה שהיו מעלים אותם על המזבח לא היה משלהם כי אם משל ציבור ומש"ה לא היו עושים י"ט בזמן הקרבת העצים ומה שהיו עושים י"ט באותם הימים הוא משום עולות נדבה שהיו מקריבים באותם הימים.

ומ"ש רבינו אפילו יחיד כו' לא מיירי בדמסר לציבור אלא הכוונה היא שהתנדב עצים משלו דע"כ לא בעינן שיהיו משל ציבור אלא במה שהוא צורך למזבח אבל כל שיש צורך במערכה יכול להתנדב להביא עצים כמו כל קרבן נדבה וכמ"ש רבינו ריש פ"ד ופי"ו מהלכות מעשה הקרבנות דין י"ג יע"ש ואלו שהיו מקריבים עצים משל עצמן היו עושים אותם י"ט כמו שהוא הדין במקריב קרבנות.

הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"א

ומתנדב או נודר י"ן בפני עצמו או לבונה בפני עצמו או שמן בפני עצמו או עצים למערכה מפני שהן כקרבן שנאמר ולקרבן העצים.

כס"מ

ומ"ש או עצים למערכה. בסיפרא פ"ט.

פט"ז הי"ג

האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ. הרי עלי עצים לא יפחות משני גזרים עביין כמחוקות וארכן אמה.
הרי עלי עץ מביא גזר אחד ארכו אמה. ואם רצה להביא דמי העצים יביא

מראי מקומות על סדר השיחה

1

תורת כהנים

פרק ג, א

תקריבו, מלמד שהיא באה נדבת שנים.

פרק ח, א-ב

יכול כשם שאינה באה נדבת צבור כך לא תבוא נדבת שנים, ת"ל והקריב מלמד שהיא באה נדבת שנים. רבי אומר, הרי הוא אומר אשר יקריב קרבנו לכל נדר ולכל נדבה אשר יקריבו לה' לעולה, כל הקדשים באין בשותפות אלא שסלק הכתוב את המנחה.

פרק י, ג-ה

קרבנו, היחיד מביא מנחה נדבה ואין השותפין מביאין מנחה נדבה. הלא דין הוא עולת בהמה באה בנדר ובנדבה ומנחה באה בנדר ובנדבה מה עולת בהמה שהיא באה בנדר ובנדבה הרי היא באה נדבת שנים אף מנחה שהיא באה בנדר ובנדבה תבא נדבת שנים. לא, אם אמרת בעולת בהמה שהיא באה נדבת ציבור, תאמר במנחה שאינה באה נדבת ציבור. עולת העוף תוכיח, שאין באה נדבת ציבור ובאה נדבת שנים, אף אתה אל תתמה על המנחה, שאף על פי שאינה באה נדבת ציבור תבא נדבת שנים. תלמוד לומר קרבנו, היחיד מביא מנחה נדבה ואין השותפים מביאין מנחה נדבה.

רבנו הלל

עולת בהמה באה בנדבת שנים. כדאמר לעיל לכל נדריהם ולכל נדבותם (פרט), כל הקדשים באין בשותפות אלא שסלק הכתוב את המנחה:

פרק י, ו

כשם שאין שנים מביאין מנחה נדבה כך אין מביאין לא יין ולא לבונה ולא עצים.

רבנו הלל

כך אין מביאין לא יין ולא לבונה וכו'. וכולהו מקרבן מנחה אתרבו כדאמר לעיל, וכי היכי דמנחה אינה בשותפות ה"ה היין והלבונה והעצים אין באים לשותפות.

ר"ש משאנץ

כך אין מביאין לא יין ולא שמן וכו'. ניחא לסוגיא דהכא דכולהו נפק מכלל מנחה דמתנדבין להו, ולכך אין מביאים שנים דומיא דמנחה, אלא לסוגיא דמנחות (ק"ז). דמתנדבים יין ושמן מדכתיב אזרח בפ' נסכים, תימא אמאי אין מתנדבין שנים יין ושמן ולבונה ועצים:

מלבי"ם

ומ"ש כשם שאין מתנדבים יין וכו'. נראה שזה רק להספרא דגמר הכל ממנחה, אבל להש"ס דגמר מאזרח כמ"ש בזבחים, ולפ"ז יש ללמוד לבונה ועצים במה מצינו מן יין, י"ל דהשותפין מביאין כל הני. וכ"מ לדברי רבי שלמד מן כל נדריהם וכל נדבותם אשר יקריבו הכל באים בשותפות, ושם בספרא למד מזה יין ועצים ולבונה, וא"כ באים בשותפות. ובזה תבין מה שהרמב"ם לא הביא דבר זה בהלכותיו:

2

אוצר הגאונים תענית תשובות ע' 34

קרבן עצים חכמים תקנוהו כמה ששנו חכמים הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירים ותניא קרבן מלמד שמתנדבין עצים וכמה שני גזירים וכתוב והגורלות הפלנו על קרבן העצים

3	<p align="center">המגיה במשנה למלך הלי שקלים פ"ד ה"ו</p> <p>תו גרסינן התם בשעה שעלו ישראל מן הגולה לא מצאו עצים בלשכת העצים עמדו אלו והתנדבו עצים ומסרום לצבור והתנו עמהם נביאים שביניהן שאפילו לשכה מלאה עצים יעמדו אלו ויתנדבו עצים משלהן שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחלה א"ר אחא דר' יוסי היא דר"י אמר אף הרוצה מתנדב ש"ח כו' יע"ש ורמז סוגיא זו הרב תוי"ט. וצ"ל דהירושלמי פליג אש"ס דילן דבהדיא אמרינן בפרק הקומץ רבה (דף כ':) דתניא קרבן מלמד שמתנדבים עצים והכי איתא במנחות (דף ק"ו): ושמא הירושלמי דריש ליה ליתורא דקרבן לדרשא אחריתי ומש"ה אוקמה למתניתין דעצים כר"י. אך קשה דהתם מייתי מקרא מלא בנחמיה דכתיב והגורלות הפלנו על קורבן העצים הכהנים והלויים והעם להביא לבית אלהינו והכי איתא בפ"ד דתעניות (דף כ"ח. יע"ש).</p>
4	<p align="center">שלח טו, יג</p> <p align="center">כָּל הָאֲזָרָח יַעֲשֶׂה כָּכָה אֶת אֱלֹהֵי הַקָּרִיב אֲשֶׁה גִיחַ נִיחַח לֵה'</p>
5	<p align="center">מנחות קו, ב-קז, א</p> <p>מתני' הרי עלי יין, לא יפחות משלשה לוגין. שמן, לא יפחות מלוג. רבי אומר, שלשה לוגין. גמ' ת"ר, אזרח, מלמד שמתנדבין יין. וכמה, שלשה לוגין. ומנין שאם רצה להוסיף יוסיף, תלמוד לומר יהיה. יכול יפחות, תלמוד לומר ככה.</p> <p>שמן לא יפחות מן הלוג רבי אומר שלשה לוגין: במאי קא מיפלגי, אמרוה רבנן קמיה דרב פפא, בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקים באתרה קא מיפלגי, רבנן סברי דון מינה ומינה, מה מנחה מתנדבין אף שמן נמי מתנדבין, ומינה, מה מנחה בלוג אף שמן בלוג. ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה, מה מנחה מתנדבין אף שמן נמי מתנדבין, ואוקי באתרה, כנסכים, מה נסכים שלשת לוגין אף שמן נמי שלשת לוגין. אמר להו רב פפא, אי ממנחה גמר לה רבי, דכולי עלמא לא פליגי דון מינה ומינה, אלא רבי מאזרח גמיר לה. אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא, ומי מצית אמרת הכי, והתניא, קרבן, מלמד שמתנדבין שמן. וכמה, שלשת לוגין. מאן שמעת ליה דאמר שלשת לוגין, רבי, וקא מייתי לה מקרבן, א"ל אי תניא תניא.</p> <p align="right">תוספות</p> <p align="right">אי תניא תניא. ולעולם כאן בדון מינה פליגי.</p>
6	<p align="center">מנחות קד, ב</p> <p>אין שנים מתנדבין עשרון אחד אבל מתנדבין עולה ושלמים ועוף אפי' פרידה אחת מאי טעמא אילימא משום דכתיב תקריב עולה נמי הא כתיב יקריב אלא עולה מאי טעמא דכתיב לעולותיכם מנחה נמי הא כתיב למנחותיכם אלא משום דכתיב בה נפש תניא נמי הכי רבי אומר אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' הכל באין בשותפות לא סילק הכתוב אלא מנחה שנאמר נפש.</p>
7	<p align="center">זבחים ה, ב תוד"ה נפש</p> <p>נפש אמר רחמנא. ומשמע דמנפש קדריש וכן בסוף המנחות והנסכים (מנחות קד): קתני הכל בא בשותפות חוץ ממנחה דכתיב נפש ותימה דבתורת כהנים דריש נפש ולא ציבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מייתי בכל מקום.</p>

8	<p>זבחים יג, ב קומץ היינו שוחט רש"י קומץ. מפגל דהיינו כשוחט שמוציא דם שהוא חלק גבוה מן הבשר [והבשר] שיריים הם אף זה הפריש קומץ מתוך שיריים</p>
9	<p>מנחות ס, א וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה</p>
10	<p>רבינו גרשום מעילה יט, א בפרק הקומץ תנינא וטעונין מלח וטעונין תנופה לטעמא דרבי כשאר קרבן, הואיל ומיקרו קרבן. ולדברי רבי אותו קרבן עצים טעונין עצים אחרים להקטירן בהן כשאר קרבן, וצריכין קמיצה שיקח מהן מעט מקומצו ויקטיר תחלה הואיל ומקיש להו למנחה למלח ולתנופה צריכין נמי קמיצה.</p>
11	<p>מנחות כא, א ואלא קרא למעוטי מאי, אי למעוטי דם, מעל מנחתך נפקא. אפיק עצים ועייל נסכים, דתניא, אבל היין והדם והעצים והקטרת אין טעונין מלח. מני, אי רבי קשיא עצים, אי רבנן קשיא קטרת. האי תנא הוא, דתניא, רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר, מה הפרט מפורש דבר שמקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון, אף כל דבר המקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון, יצאו עצים שאין מקבלין טומאה, יצאו דם ויין שאין עולים לאשים, יצאה קטרת שאינה על מזבח החיצון.</p> <p>תוספות יצאו עצים שאין מקבלין טומאה. פי' בקונטרס דהא דאמר בפ' כל שעה והבשר לרבות עצים ולבונה אסמכתא בעלמא ואי אפשר לומר כן. . אלא מדאורייתא. . והא דקאמר הכא יצאו עצים שאין מקבלין טומאה בעצי עצים קאמר ולא בעצי המערכה וא"ת מנין לנו לרבות עצים לטומאה מוהבשר מאחר דיש להו פדיון מן התורה אפילו בתר דשפינהו לגיזרי כדמשמע בריש המנחות והנסכים לרבנן דפליגי עליה דרבי דלרבי ודאי ניחא דחשיב להו קרבן גמור וי"ל דההיא דמרבי עצים בכל מקום היינו לרבי וקצת קשיא מאחר דחייבים על העצים משום טומאה אמאי לא תני להו בפרק שני דמעילה דתנן הקומץ והלבונה והקטורת כולם הוכשרו ליפסל בטבול יום וחייבין עליהם משום נותר וטמא ופיגול אין בהם וי"ל בין לרבי בין לרבנן לא מצי תני דלרבנן לא מיחייב אעצים ולרבי יש בעצם משום פיגול לאחר שנקמצו ככל דבר שיש לו מתירין לאדם או למזבח כאיברי עולה שדם מתירין:</p>
12	<p>מנחת חינוך מצוה רפה סק"ג דע"כ לא פליגי ורבי סובר דעצים נקראים קרבן היינו במתנדב עצים למזבח לא עצי המערכה רק להקריבם כמבואר בסוף מנחות הרי עלי עצים לא יפחות כו' וכ"פ הר"מ בה' מעה"ק וסובר רבי דאקרי קרבן וצריך קמיצה ומלח ועצי המערכה אבל עצי המערכה בודאי מודה רבי דלא אקרי קרבן וא"צ מלח ולא קמיצה לד"ה</p>
13	<p>רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ט ה"ה והמסדר שני גזרי עצים על המערכה הרי הוא כמקטיר איברים וחייב מיתה שהעצם קרבן הוא</p>

<p align="center">כס"מ</p> <p>והמסדר שני גיזרי עצים על המערכה וכו'. בפרק שני דיומא (דף כ"ד): פלוגתא דרב ורבי יוחנן ופסק כרבי יוחנן דאמר סידור שני גיזרי עצים עבודה תמה היא וסידור האיברים תחלת סידור אחר הוא.</p>	
<p align="center">יומא כד, ב</p> <p>זר שסידר את המערכה ליחייב איכא סידור שני גיזרי עצים סידר שני גזירין ליחייב איכא סידור אברים והא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן זר שסידר שני גיזרי עצים חייב בהא פליגי מר סבר עבודה תמה היא ומר סבר לאו עבודה תמה היא.</p> <p align="center">רש"י</p> <p>בהא פליגי. רב ורבי יוחנן רבי יוחנן סבר סידור שני גזירין עבודה תמה היא שסידור מערכת עצים תמה וגומרת היא בה וסידור האברים תחילת סידור אחר הוא ורב סבר לאו עבודה תמה דשם סידור אחד הוא:</p>	14
<p align="center">יומא כז, ב</p> <p>א"ר אסי אמר רבי יוחנן זר שסידר את המערכה חייב כיצד הוא עושה פורקה וחוזר וסודרה מאי אהני ליה אלא אפורקה זר וסודרה כהן מתקיף לה ר' זירא וכי יש לך עבודה שכשירה בלילה ופסולה בזר ולא והרי אברים ופדרים סוף עבודה דיממא היא והרי תרומת הדשן תחלת עבודה דיממא היא דא"ר אסי א"ר יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחלת עבודה ואלא קשיא אלא כי איתמר הכי איתמר א"ר אסי א"ר יוחנן זר שסידר שני גיזרי עצים חייב הואיל ועבודת יום היא מתקיף לה רבא אלא מעתה תיבעי פייס אשתמיטתיה הא דתניא מי שזכה בתרומת הדשן זכה בסדור מערכה ובסדור שני גיזרי עצים</p>	15
<p align="center">מכתבי תורה מכתב קמו</p> <p>והנה לא שייך כלל זה לגדר עצים ובאמת דגדר קרבן עצים הרמב"ם לא ס"ל כלל ומ"מ פסק בהל' ביאת המקדש גבי מסדר שני גזרי חייב מיתה וזה גדר מקטיר וכן הלא מבואר בת"כ פ' ויקרא דגם גבי עצים יש דין דאין בא שותפות בגדר מנחה ומ"מ הרמב"ם פסק בהל' מעה"ק כשיטת הירושלמי שקלים דיכול להקדיש גם עץ אחד משום דאנן לא פסקינן כלל כרבי במנחות ד"כ ומעילה די"ט ורק גבי שני גזרי זה הוה כמו הקטרה ובתר דקדשינהו בקרדום ומשפו מנחות דכ"א ודק"א ועי' זבחים דל"ד והרבה יש להאריך בזה ועי' בתוס' מנחות ד"כ ע"ב בשם תוספתא ובתוספתא שם דיש ג' מיני עצים וזה מיירי במנדב עצים לא מנחה כלל ואכ"מ</p>	16
<p align="center">מנחות כא, ב-כב, א</p> <p>דתניא יכול האומר הרי עלי מנחה יביא מלח מתוך ביתו כדרך שמביא לבונה מתוך ביתו ודין הוא נאמר הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא מנחה והביא לבונה מה לבונה מתוך ביתו אף מלח מתוך ביתו או כלך לדרך זו נאמר הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא מנחה והביא עציץ משל ציבור אף מלח משל ציבור נראה למי דומה . . ועצים דפשיטא ליה לתנא דמשל ציבור מנלן דתניא יכול האומר הרי עלי עולה יביא עצים מתוך ביתו כדרך שמביא נסכים מתוך ביתו ת"ל על העצים אשר על האש אשר על המזבח מה מזבח משל ציבור אף עצים ואש משל ציבור דברי רבי אלעזר בר ר"ש רבי אלעזר בן שמוע אומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בהן הדיוט מאי בינייהו איכא בינייהו חדתי</p>	17

18	<p>תורת כהנים פ"ו, ה</p> <p>יכול המתנדב עולה יהיה מביא עזיה ואשה עמה, תלמוד לומר "על העצים אשר על האש אשר על המזבח" מה מזבח משל צבור, אף אש ועצים משל צבור, דברי ר' אלעזר בר' שמעון, ר' אליעזר אומר, מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט, אף עצים ואש שלא נשתמש בהן הדיוט.</p>
19	<p>תורת כהנים פי"ד, ה</p> <p>או כלך לדרך זו: נאמר הבא מנחה והבא עצים הבא מנחה והבא מלח מה עצים משל ציבור, אף המלח משל ציבור</p>
20	<p>רמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ה הי"ג</p> <p>המלח שמולחין בו כל הקרבנות משל ציבור כמו העצים ואין היחיד מביא מלח או עצים לקרבנו מביתו</p>
21	<p>רמב"ם הל' שקלים פ"ד ה"א</p> <p>תרומת הלשכה מה יעשה בה. לוקחין ממנה . . העצים אם לא הביאו עצים ולא נמצאו אלא בדמים</p>
22	<p>לחם משנה הל' איסורי מזבח פ"ו ה"ב</p> <p>ועצי סתירה פסולין לעולם לא יביאו אלא חדשים. בפרק כל המנחות (דף כ"ב) אמרו דעצים דפשיטא לתנא משל ציבור מנא לן דתניא יכול האומר הרי עלי וכו' רבי אלעזר בר"ש אומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בהם הדיוט מאי בינייהו איכא בינייהו חדתי ועתיקי כלומר דלר' אלעזר בעינן תרתי ולת"ק לא דדריש היקשא דעצים למזבח לומר דיהא משל ציבור ורבינו ז"ל דפסק שיהיו משל ציבור כדכתב לעיל בפרק שלפני זה וכתב כאן עצי סתירה דפסולים דהיינו שסתרו בנין ונטלו מהם העצים שנשתמשו מהם פסולים משום דסובר דר' אלעזר דמקיש עצים למזבח לומר דצריך שלא נשתמש בהם הדיוט אית ליה נמי דהיקשא אתא לומר דיהא משל ציבור אלא דסובר דאין היקש למחצה ומקשינן נמי להא דאי ר' אלעזר פליג את"ק לומר שלא יהא משל ציבור ולא מקיש להא א"כ אמאי לא אמרו בגמרא דאיכא בינייהו הא אלא ודאי מדאמר איכא בינייהו חדתי ועתיקי משמע דמשל ציבור כולי עלמא מודו דצריך שיהיו משל ציבור ופסק רבינו ז"ל כרבי אלעזר בן שמוע משום דתוספתא דאמרה עצי סתירה פסולים משמע דתרתי בעינן:</p>
23	<p>תוספתא שקלים פ"ג, ג</p> <p>עצים האומר הרי עלי עצים מביא דמי שני גזירי עצים ונותן לשופר כהנים מקבלין אותן ולוקחין בהן עצים ומקריבין אותן לגבי מזבח ניאותין בהן ואין מועלין בהן ואם הקריבן בחוץ פטור אבל אם אמר הרי עלי שני גזירי עצים אלו לגבי מזבח מביא שני גזירי עצים ונותן לשופר כהנים מקבלין אותן ממנו ומקריבין אותן לגבי מזבח ואין ניאותין בהן אבל מועלין בהן ואם הקריבן בחוץ חייב דברי רבי וחכמים אומרים אם הקריבן בחוץ פטור אלו ואלו נופלין ללשכת דיר העצים.</p> <p>חסדי דוד</p> <p>ומ"מ צריך לפרש דהיינו דוקא בשהנותן נתכוון ופירש להדיא שמוסרן לצבור דהא בהדיא איתא התם דף כ"ב דעצים של כל הקרבנות אפילו של קרבן יחיד באים דוקא משל צבור דהיינו מתרומת הלשכה וכן פסק הרמב"ם ספ"ה מהל' איסורי מזבח ובפ"ד מהל' שקלים ה"א.</p>

24	<p align="center">ברכת הזבח מנחות ק, ב</p> <p>העופות והעצים כו' אין להם פדיון כו' הרמב"ם פי"ו מהל' מע"ק כתב וז"ל הרי עלי עץ מביא גזר א' כו' ואם רצה להביא דמי עצים יביא עכ"ל. וכתב הכ"מ בשם הר"י קורקוס נראה שכתב כן ממ"ש במעילה כו' איכא בינייהו עצים פי' דלרבי הם כשאר קרבן מזבח ואין להם פדיון ולרבנן הם כקדשי ב"ה ויש להם פדיון וכו' ורש"י ותוס' לא פירשו כן ההיא דמעילה ואישתמיטתיה להגדולים הנ"ל מתני' דידן דעצים אין להם פדיון לכ"ע אפילו נטמאו וכל שכן בטהורים והיא סתם משנה וליכא מאן דחולק עלה וכתבו הרב בפ"ו מהל' איסורי מזבח דין ד' ע"ש. אלא כוונת הרמב"ם ז"ל מבואר דע"כ מוסר עצים לצבור דומיא דמזבח דבאה משל צבור כדלעיל בהקומץ רבה וא"כ כשנותן להם מעות הוי כאילו נתן להם עץ והצבור נותנים לו אבל לא שיהיה להם פקדון וק"ל נ"ל.</p>
25	<p align="center">רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח ה"ז</p> <p>כל בגדי הכהנים אינן באים אלא משל ציבור ויחיד שהתנדב בגד מבגדי כהונה מוסרו לציבור ומותר וכן כל כלי השרת ועצי המערכה שמסרן יחיד לציבור הרי הן כשרין. אף כל קרבנות הציבור שהתנדב אותן יחיד משלו כשרים ובלבד שימסרם לציבור</p>
26	<p align="center">רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ב הי"א</p> <p align="center">האבל אינו משלח קרבנותיו כל שבעה. אפילו יין או עצים או לבונה</p> <p align="center">קרן אורה זבחים צט, ב</p> <p>רש"י בד"ה והעצים המתנדב עצים מביא קרבן עמהם אבל עצים גופייהו משמע לרש"י ז"ל דלאו קרבן הוא כרבנן דרבי, אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפרק ב' מהלכות ביאת מקדש הלכה י"א לא משמע הכי.</p> <p align="center">מקור ברוך ח"א סי' ד ד"ה עוד</p> <p>ומשמע לרש"י ז"ל דעצים בעצמן אינם קרבן והיינו כרבנן דרבי, אמנם לא כן משמע מדברי הרמב"ם בהל' ביאת המקדש פ"ב הי"א.</p> <p align="center">משאת משה פסחים סי' יט ד"ה ועתה</p> <p>ועתה נוכיח שהרמב"ם ס"ל שגם לרבנן הוי מתנדב עצים קרבן ממש, הנה תניא בזבחים צט, ב ר"ש אומר, שלמים כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן, מנין לרבות את התודה וכו' מנין לרבות העופות והמנחות והיין והעצים והלבונה, ת"ל שלמים קרבנו, כל קרבנות שהוא מביא כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן. והנה רש"י פי' בד"ה והעצים, המתנדב עצים מביא קרבן עמהם עכ"ל, מוכח מרש"י דלא בגלל עצים עצמם אונן אינו מביא, אלא בגלל קרבן הבא עמהם, משמע דס"ל לרבנן עצים לא הוי קרבן, אולם הרמב"ם בהל' ביאת המקדש פ"ב הי"א כתב, האבל אינו משלח קרבנותיו כל שבעה אפילו יין או עצים או לבונה ע"ש, מוכח שעצים לחדוד אבל אינו מביא, א"כ בהכרח דס"ל לרבנן שגם לרבנן עצים הוי קרבן, דהרי ילפינן משלמים קרבנן דכל קרבן אינו מביא, שוב ראיתי בקרן אורה שכתב כדברינו, דרש"י והרמב"ם פליגי אם עצים הוי קרבן או לא עיי"ש.</p> <p align="center">משאת משה זבחים סי' כד ד"ה ועיין להלן</p> <p>ועיין להלן דף צ"ט דאונן אינו מביא עצים ולבונה ככל קרבן כדילפינן שלמים בזמן שהוא שלם וכו' והנה רש"י פי' ד"ה והעצים המתנדב עצים מביא קרבן עמהם משמע משום הקרבן אינו מביא עצים כשהוא אונן ורש"י תמוה אכן הר"מ פ"ב הי"א הל' ביאת מקדש כ' האבל אינו משלח קרבנותיו כל שבעה אפילו יין או עצים או לבונה ע"כ אלמא דגם לרבנן עצים הוי קרבן דהרי ילפינן שם משלמים קרבנו דכל קרבן אינו מביא אבל אשר משה גם עצים אינו מביא. . ועיין קרן אורה זבחים דף צ"ט שכ' דרש"י ס"ל דעצים גופייהו לאו קרבן הוא כרבנן דרבי אך מהר"מ פ"ב הל' ב"מ לא משמע הכי והוא כדברינו לעיל נמצא שפלוגתא בין רש"י והרמב"ם דלרש"י לרבנן עצים לאו קרבן הוא ולהרמב"ם הוי קרבן כמו שפירשנו לעיל.</p>

<p>27</p>	<p>במדבר טז, טז</p> <p>וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל יְהוָה אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חָמֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאָתִי וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת אֶחָד מֵהֶם</p> <p>במדב"ר פי"ח, י</p> <p>מהו אל מנחתם כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע יודע אני שיש לאלו חלק באותה מנחה שהקריבו שנאמר "מִלְּבַד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ" והיתה של כל ישראל קריבה הואיל ופירשו אלו מבניך אל תסתכל בחלקם תניחנו האש ואל תאכלנה.</p> <p>רש"י</p> <p>אל תפן אל מנחתם - "לפי פשוטו הקטרת שהם מקריבים לפניך מחר אל תפן אליהם והמדרש אומר יודע אני שיש להם חלק בתמידי צבור אף חלקם לא יקובל לפניך לרצון תניחנו האש ולא תאכלנו</p>
<p>28</p>	<p>סח"מ תיש"א ע' 31</p> <p>דמציאותו גם של הרוחני ג"כ אינו מצ"ע כ"א מצד המקור, אבל קיומו של מציאות הרוחני הוא מצ"ע.</p> <p>הערה: אולי יש למצוא מעין דוגמא לזה בתורה ודיניה. והוא: חיוב דמחצית השקל הוא על היחיד. צריך הוא למוסרו לקופה יפה כדי שתהא נעשית מציאות חדשה והפכית דממון צבור, ולא דהשתתפות של כמה יחידים. שלכן מנחת צבור נאכלת אף אם גם הכהנים שוקלין (שקלים פ"א ה"ג. ועייג"כ הוריות ו, א). ובכל זה יש קיום לשייכות היחיד עם מחצית השקל שנתן, שהרי בקש משה (במדבר רבה פי"ח [י]) אל תפן אל מנחתם. וצ"ע.</p>
<p>29</p>	<p>פסחים נ, א תוד"ה מקום שנהגו</p> <p>מקום שנהגו. אור"י בשם ריב"א דמפרש בירושלמי מאי שנא ערבי פסחים משאר י"ט משום דזמן הפסח מחצות ואילך ואף יחיד קאמר התם בשאר ימות השנה ביום שמביא קרבן אסור במלאכה ופריך אם כן יהא כל היום אסור כמו יחיד שמביא קרבן ומפרש התם משום דראוי להקריב משחרית אבל פסח אינו יכול להקריבו אלא אחר חצות כדנפקא לן מביין הערבים ופריך אם כן קרבן תמיד שהוא לכל ישראל וקרב בכל יום יהא בכל יום אסור במלאכה ומשני שאני תמיד שהתורה הוציאה מן הכלל דכתיב ואספת דגנך ואם כל ישראל יושבים ובטלים מי יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה דאף בזמן הזה דליכא הקרבה כיון שנאסר אז אסור לעולם:</p>
<p>30</p>	<p>שער המלך הלי שקלים פ"ד ה"ו</p> <p>וראיתי להר"י כולי בס' מש"ל שהק' אדברי הירוש' הללו וז"ל וצ"ל דהירוש' פליג אש"ס דילן דבהדיא אמרינן בפ' הקומץ רבה דף נ' ע"ב דתניא קרבן מלמד שמתנדבים עצים והכי איתא במנחות דק"ו ע"ב ושמא דהירוש' דריש ליה ליתורא דקרבן לדרשא אחריתי ומש"ה אוקמא למתני' כר"י אך קשה דהתם מיייתי מקרא מלא בנחמיה דכתיב והגורלות הפילו על קרבן העצים הכהנים והלויים והעם להביא לבית אלהינו בעתי' מזומנים לשנה והכי איתא בפ"ד דתעניות יע"ש כלומר ותיקשי לר' אחא דא' דלרבנן לא מהני מסירה בעצים א"כ קרא דנחמיה במאי אוקמי' ליה דלר"י מוקמי ליה שפיר כשמסרום והנה מ"ש דשמא הירוש' דריש ליה ליתור' דקרבן לדרשא אחריתי אישתמיט מיניה מ"ש בירוש' פ"ד דשקלים על מתני' די"ג שופרות א"ר בון אמר הרי עלי עץ מביא גזר אחת קרבן לרבות את העצים ע"כ: ולעיקר קו' נר' ליישב עם מאי דאיתא בפרק הקומץ דכ"ב ועצים דפשיטא ליה לתנא דבאים משל צבור מנ"ל דתניא יכול האומר הרי עלי עולה יביא עצים מתוך ביתו כו' ת"ל על העצי' אשר על האש אשר על המזבח מה מזבח משל צבור אף עצים ואש משל צבור דברי ראב"ש ר"א בן שמוע אומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בו הדיוט ע"כ ומעתה יש ליישב דברי הירוש' משום דר' אחא קאי אברייתא דקאמר עמדו</p>

<p>אלו והתנדבו עצים ומסרום לצבור דמוכח בהדיא דס"ל להך ברייתא דעצים אינם באים משל צבור מדהוצרך שימסרם לצבור והיינו ע"כ משום דס"ל להך ברייתא כראב"ש דדריש היקשא דעצים על המזבח לומר מה מזבח משל צבור אף עצים ואש משל צבור וא"כ ע"כ דהך ברייתא ס"ל כר"י דלא חיישינן דאי ס"ל כרבנן בעלמא דחיישינן כיון דאיהו ס"ל דעצים אינם באים משל יחיד כראב"ש היכי מהני בהו מסירה אמנם לרבנן דס"ל בעלמא דחיישי' שמא לא ימסרם איכא למימר דאינהו ס"ל כר"א בן שמוע דדריש היקשא דאשר על העצים לומר מה מזבח שלא נשתמש בו הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בו הדיוט וס"ל דעצים באים משל יחיד ולא בעי מסירה כלל והיינו קרא דנחמיה דהכהנים היו מתנדבים עצים משום דבאים משל יחיד</p>	
<p align="center">ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. חגיגה פ"ב ה"ד</p> <p align="center">האומר הרי עלי עצים למזבח וגזירים למערכה אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום קרבן העדה (פסחים)</p> <p>האומר הרי עלי וכו'. תנא והדר מפרש הא דיש עליו להביא עצים היינו עצים למזבח וגזירים והם עצים ארוכים למערכה אסור ביום הבאתו בהספד ותעני' ומלעשות מלאכה לפי שבאותו היום היה מקריב קרבן והוא הנקרא קרבן עצים:</p>	31
<p align="center">מעשה רוקח הלי כלי המקדש פ"ו ה"ט</p> <p>וזהו קרבן העצים. אף דהעצים עצמן חשובין קרבן, כמ"ש רבינו רפי"ד דמעשה הקרבנות מדכתיב ולקרבן העצים מ"מ להראות חיבת מצותן היו מביאין ג"כ עולות נדבה. ומזה יש ללמוד דמ"ש רבינו אח"ז ודבר זה מנהג אפשר דקאי ההא דאלו העולות שהיו מביאין לא היו מתקנת חז"ל דמן הדין א"צ שום קרבן אלא מנהג יפה שנהגו בו ישראל. וניחא נמי לקושיית המל"מ ז"ל שהקשה דרבינו פ"ח דשביתת יו"ט כתב דבערב פסח אחר חצות אסור מן הדין בעשיית מלאכה מפני שיש בו שחיטת הפסח וקרבן חגיגה ואיך כתב כאן דאיסור עשיית מלאכה הוא מנהג ותירץ דאפשר דשאני קרבן פסח וחגיגה שהוא כולל לכל ישראל אבל יחיד המביא קרבן לא אסרו אלא שישראל נהגו כן עיי"ש. ומלשון הירושלמי שהוציא רבינו אותו דין אין נראה כן שהרי אמרו הטעם שאינו בדין שתהא עסיק במלאכה וקרבנך קרב כמ"ש הרב המגיד ז"ל שם ולפי טעם זה (מי) [מה] לי שיהא קרבן כולל או פרטי ולכך אם נפרש דדבר זה מנהג שכתב רבינו דקאי אבל מה שכתב לעיל אתי שפיר דעיקר איסור מלאכה הוא מפני המנהג שנהגו להביא הקרבנות וכו' ולפ"ז מן הדין אסורים מטעם הקרבן.</p> <p>עוד הקשה המל"מ ז"ל מהסוגיא שהביא מרן ז"ל פעם אחת חל ט' באב להיות בשבת ודחינהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנו מפני שיום טוב שלנו היה ע"כ ואי אמרת שאיסור התענית אינו אלא מנהג איך יתכן שנדחה תענית שהוא תקנת חכמים מפני המנהג וכו' ע"כ. ומלבד מ"ש לעיל דמנהג זה שכתב רבינו קאי לעיקר הדין דהיינו להבאת העולות ומינה נמשך איסור התענית מן הדין עוד נראה לומר דמהא לא קשה דבשלמא אם היה ט"ב בו ביום ולא השלימו אז היתה קושיתו בעצם משא"כ בדחוי שהרי ט"ב חל להיות בשבת ודחהו ליו"ד באב שהיה היו"ט שלהם אף שמחמת מנהג הוא אלים כוחיה לגבי ט"ב הנדחה:</p> <p align="right">הלכה י</p> <p>אפילו יחיד וכו'. ודבר זה מנהג (בנוסח אחר כתב יד אין שם ודבר זה מנהג) משמע שלא היה מביא שום קרבן עם נדבת העצים ומה שהיה אסור בהספד ותענית ועשיית מלאכה היינו טעמא כמ"ש פ"ד דמעשה הקרבנות דהעצים נקראו קרבן דכתיב ולקרבן העצים וכאן השמיענו שאין דינן כהקרבן קרבן ממש ליאסר</p>	32

<p>בכל אלו אלא דהם מעצמן נהגו כן וקבעוהו חובה כאילו הוא קרבן גמור ושיטת המל"מ ז"ל שכתבנו לעיל אין האיסור אלא בקרבן כולל.</p>	
<p style="text-align: right;">זבחים צמ, ב</p> <p>והתניא ר"ש אומר שלמים כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן מנין לרבות את התודה מרבה אני את התודה שכן נאכלת בשמחה כשלמים מנין לרבות את העולה מרבה אני את העולה שכן באה בנדר ובנדבה כשלמים מנין לרבות [בכור ומעשר ופסח מרבה אני] בכור ומעשר ופסח שכן אינן באין על חטא מנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח מנין לרבות העופות והמנחות והיין והעצים והלבונה ת"ל שלמים קרבנו כל קרבנות שהוא מביא כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן.</p> <p style="text-align: right;">רש"י</p> <p style="text-align: right;">והעצים – המתנדב עצים מביא קרבן עמהן.</p>	<p>33</p>
<p style="text-align: center;">רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ג ה"א. פי"ד ה"ב.</p> <p>שנים שרצו להביא שלמים או עולה בשותפות מביאין בין בנדר בין בנדבה ואפילו עוף יבוא בשותפות. שנים מתנדבין או נודרין קרבן אחד עולה או שלמים אפילו פרידה אחת של תורים או בני יונה מביאין אותה בשותפות. אבל המנחה אינה באה בשותפות. ודברים אלו הן דברי קבלה.</p>	<p>34</p>
<p style="text-align: right;">מכתבי תורה מכתב קמח</p> <p>והנה בהך פלוגתא דרבנן ורבי במנדב עצים הראב"ד ז"ל ת"כ פ' ויקרא מפרש דגם לרבנן מקריב העצים. רק דאין טעונים קמיצה והגשה ומלח ולפ"ז הא דלרבי עצים צריכים עצים הנ"מ דלרבי צריכים עצים של צבור משא"כ לרבנן וכן כתב הריטב"א תענית דכ"ו, דקרבן עצים היינו שהיו מבערין במזבח בפני עצמן מן העצים שהיו מתנדבין ולא כפרש"י ורמב"ם הל' [כל]מ"ק פ"ו שהיו מביאין אז קרבן [והרמב"ם ז"ל שם שינה לשון הירושלמי עצים למזבח וגזירין למערכה, וכתב עצים וגזרים למערכה].</p> <p>והנה בת"כ יליף שמתנדב יחיד יין ממנחה אך בזבחים ומנחות יליף הגמ' מאורח ונ"מ למה דקתני בת"כ דאין מביאין גם יין בשותפות ולגמרא דידן מתנדבין בשותפות וכן כתב הר"ש משאנ"ץ ז"ל שם והרמב"ם בהל' מעה"ק פי"ד לא ביאר כ"ז וצ"ע ובפה"מ מנחות פי"ג גבי עצים נקט קרא אדם כי יקריב וגו'.</p>	<p>35</p>